

คณะศรีทราเข้า

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราปฏิบัติ เราอยากจะเอาใจเราไว้เพื่อประโยชน์นะ เพื่อจะได้ประโยชน์ เรา
ทำยากแสนยากขนาดไหน แล้วคุณต่อนเข้าเห็นไหม ตอนมานะหิวข้าวไหม กินข้าวแล้ว
อิมไหม ร่างกายนะแค่นี้ หิวข้าวจะกินเข้าไปก็อิม จบ แต่หัวใจจะกว่าจะเอาไว้ได้ มัน
ยากกว่าก็เท่า แต่เราก็ไปมองกันที่สิ่งที่หาอาหาร สิ่งปัจจัยเครื่องอาศัย เราทุกข์เราร้อนเรา
หากันนะ แต่คุณต่อนเห็นไหม กินแล้วก็อิม แล้วเดี๋ยวก็หิวอีกก็กินอีก

แต่หัวใจเวลาจะพิสูจน์มัน พิสูจน์ได้อย่างไร พิสูจน์ไม่ได้เลยนะ ไม่ได้อย่างไร
ไม่ได้ขนาดเราต้องไปหาครูบาอาจารย์ให้ยืนยัน ทุกคนมายืนยันว่าจิตวิญญาณอยู่ที่ไหน
ฝีมือจริงไหม ถ้าฝีมือไม่จริงทำไมกลัวผี โดยสัญชาตญาณทุกคนกลัวผี แต่ก็ถามว่าฝีมือหรือ
เปล่า เพราะอะไร เพราะเราเคยเป็นไง สิ่งที่มีมันมีข้อมูล เคยเป็น เราเคยเป็น เราเคยสัมผัส
มันสะท้อนหัวใจ สิ่งที่ไม่ใช่สิ่งนี้ไม่เคยเป็น

มรรคผลนิพพาน ไม่เคยมีไม่เคยเป็น ทุกคนไม่เคยเห็นมรรคผลนิพพาน มรรคผล
นิพพานทุกคนไม่เชื่อเพราะมันไม่เคยสัมผัส มันไม่มีร่องรอย ไม่มีเค้าไม่มีมูล แต่ผีสาว
เทวดารู้สึกทุกคนคาดการณ์ได้ เพราะทุกคนมีข้อมูลในใจ ทุกคนเคยคิด เคยเกิด เคย
วนเวียนในวัฏฏะ มันถึงกลัวใจ จนกระทั่งกลัวผี เพราะสิ่งที่มีมันมี สิ่งที่มีมันมีมันก็กลัวใจ
ไหม

แต่มรรคผลนิพพาน สมาธิเป็นสิ่งที่ไม่มีในใจเราเลย ถ้าสิ่งที่มีในใจเรา มัน
ต้องทำให้สงสัยว่ามันน่าจะมี แต่นี่ไง ขนาดที่ว่าตอกย้ำนะ พระพุทธเจ้าตอกย้ำมรรคผล
นิพพานมี ปฏิบัติไปมันต้องมีผล มันก็ยังไม่เชื่อ แต่ผีไม่ได้บอกนะไม่ต้องไปกลัวผี กลัว
ผีไม่ต้องบอกก็กลัว เพราะมันมีข้อมูลอยู่

ทีนี้สิ่งที่มันมีมันเป็น สิ่งที่ไม่เคยมีไม่เคยเป็น มรรคผลนิพพานภาคการณี่ไม่ได้ ทีนี้พอปฏิบัติขึ้นไป พระพุทธเจ้านะ เวลาปฏิบัติพ้นจากกิเลสไปแล้ว ตั้งใจจะมาสอนนะ ตั้งใจไว้เลยว่าปรารถนามาเป็นพระโพธิสัตว์ สร้างสมบุญญาธิการมหาศาลเลย เวลาสำเร็จแล้วนะ “โอ้โฮ! มันจะสอนใครได้” ขนาดคนที่เตรียมพร้อม แล้วอย่างพวกเรานี่มัน สาวก สาวกะ มันคนละรุ่น คนละชั้น กระจุกมันคนละเบอร์เลย แต่อยากวัดรอยอยากทำ ให้ได้

คำว่าวัดรอยมันเป็นเรื่องของกิเลสนะ แต่ในการกระทำมันเป็นไปได้ มันเป็นไปได้ เพราะมันมีต้นมีเหตุมีผลมีแก้มีมูลใจ เพราะเวลาหลวงตาท่านพูด

“ศาสนาจะสัมผัสได้ จะเข้าไปสัมผัสได้ด้วยหัวใจด้วยความรู้สึก ศาสนามัน สัมผัสด้วยวัตถุไม่ได้”

ทีนี้ลองทางวิทยาศาสตร์ ต้องพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ สสารต้องการคำนวณได้ พิสูจน์ได้ วิทยาศาสตร์เหมือนเรื่องบนโต๊ะ เรื่องบนโต๊ะเรื่องทีพูดถึงนะเราเรื่องบนดิน แต่เรื่องของกิเลสเป็นเรื่องใต้ดิน เรื่องบนดินเรื่องกิริยามารยาท กิริยามารยาทสังคมเรื่องบนดิน เรื่องข้อมูล แต่กิเลสนะมันอยู่ข้างล่าง มันอาศัยข้อมูล อาศัยเรื่องบนดิน แล้วก็ หลอกเรา แล้วเราก็เชื่อมัน เราเชื่อมันนะ เวลาพิสูจน์เราพิสูจน์ด้วยวิทยาศาสตร์

วิทยาศาสตร์นี้ เราพูดบ่อยนะ เวลาเทศน์นะ วิทยาศาสตร์ทางจิต วิทยาศาสตร์ทางจิตคือข้อมูลใจ คือมรรคญาณ คือสิ่งที่เป็นนามธรรม ที่มันสัมผัส ที่มันตรวจสอบได้ ถ้ามันตรวจสอบไม่ได้นะ พระพุทธเจ้าจะตรวจสอบลูกศิษย์ได้อย่างไร หลวงปู่มันท่านจะรู้วาระจิตของลูกศิษย์ได้อย่างไร มันเป็นสิ่งทีตรวจสอบได้ มันเป็นสิ่งทีตรวจสอบได้ สำหรับผู้ที่รู้จริงด้วยมรรคญาณ ด้วยอริยสัจ สิ่งที่เป็นอริยสัจตรวจสอบอริยสัจได้ แต่ถ้าเราไม่เคยเห็นอริยสัจ เราไม่เคยเห็นนะ เพราะปัจจุบันนี้ ประชาชนชาวพุทธเราห่างไกล ศาสนานะ ห่างไกลจากหลักความจริงไปเยอะมากเลย

ในการปฏิบัตินะ หลวงตาท่านพูดบ่อย แต่หลวงตาท่านพูดแต่หลัก แล้วท่าน ประสาเราคนรู้จริงนะ หลวงตานี้พระอรหันต์เหมือนกับพระพุทธเจ้า ทีนี้คำข้อมูลของสิ่งที่ลึกซึ้งเวลาพูดออกมาแล้ว โลกไม่รู้ได้ด้วย ไม่รู้ด้วยได้ ท่านถึงพูดไป เวลาปฏิบัติท่านบอกว่าโลกเดี๋ยวนี้ปฏิบัติพอเป็นพิธี คำเดียว ท่านพูดคำเดียวนะ “ปฏิบัติพอเป็นพิธี” แล้ว

เดี๋ยวนี้การปฏิบัติ ปฏิบัติเป็นพิธีจริงๆ หุ่นยนต์ไง ทำรูปแบบให้เป็นหุ่นยนต์ แต่หัวใจไม่เป็น อย่างนั้น มันเป็นรูปแบบ พอเป็นพิธี ท่านสลดสังเวชนะ

แต่ถ้าอธิบายออกไปนะพวกเราก็ตีกิน กิเลสมันตีกิน เพราะคำพูดกิน รับประทาน เสวย เราบอกว่าเหมือนกัน ท่านพูดคำไหนนะ เหมือนกัน! เหมือนกัน! มันตีกินไง กิเลส มันจะตีกิน เอาธรรมะนี่ตีกินว่าเหมือนกัน เหมือนกัน แต่ความจริงไม่เหมือนกัน เราพูด กับพระนะ กิน รับประทาน เสวย อันไหนถูก เที่ยงกันใหญ่เลยนะ เราบอกผิดหมดเลย ผิดหมด เพราะมันเป็นคำพูดมันเป็นกิริยา คำกิริยาเฉยๆ

แต่ถ้าของจริงคือเอามือหยิบอาหารใส่ปากนั่นคือกิน คือมันกินจริงๆ ใจ แต่คำว่า กินก็ ก.ไก่ สระอิ น.หนู ใจ เสวยก็ สระเอ ส.เสื่อ ย.ยักษ์ ใจ มันเป็นคำกิริยา แต่มันไม่ใช่ มันไม่ใช่หรือ คำพูดเหมือนกันที่เราพูดอยู่ธรรมดาๆ กันนี่ ผิดหมด! ผิดหมดเพราะอะไร เพราะมันเป็นคำกิริยา

ธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นกิริยาทั้งหมด เป็นสิ่งที่ เป็นกิริยาเข้าไปหา เป้าหมาย เป็นวิธีการ ธรรมะเป็นวิธีการหมด ในพระไตรปิฎกมีบอกว่านิพพานเป็นอะไร ไหม ในพระไตรปิฎกจะบอกว่ให้ทำทาน มีศีล มีภาวนา เรื่องของไอ้ นี้ สังยุตตนิกาย เรื่องของนิทาน การกระทำ ทุกคนกระทำ มีเหตุมีผลกระทำมา แล้วผลล่ะ ผลมันเป็นคนที่ทำได้จริงเอง

ทีนี้ถ้าทำได้จริงเอง พอคนที่รู้จริง แล้วเห็นการกระทำอย่างนั้น มันเป็นไปไม่ได้ ใจ ทีนี้เราบอกว่วิทยาศาสตร์ทางจิต วิทยาศาสตร์ทางจิต มันต้องคนรู้จริงกับรู้จริงมันถึง จะคุยกันรู้เรื่อง อย่างที่เขาพูดนะ เขาบอกว่ จิตมี ๑๐๘ ดวง ถ้าคนรู้จริงนะ

หลวงปู่บุดดาบอก “จิตมีหนึ่งเดียว” คนเป็นบอกจิตมีหนึ่งเดียว มีดวงเดียว จิตมี อันเดียว สิ่งที้นั้นเป็นอาการทั้งหมด แต่ของเราบอกว่มันเป็นก็ดวง ร้อยดวงพันดวง แล้ว เราก็ไปหยิบที้อาการ เภาใจ มนุษย์ ตัวเราคือเราใจใหม่ เราไปยืนที่แดด แดดมันส่อง ไป ยืนที่แสง จะมีเงาทันทีเลย แล้วกิริยาของเรา เราจะนั่ง เราจะยืน เราจะเดิน เราจะอย่างไร เภาทีต้องเป็นอย่างนั้น

อาการของใจความรู้สึกเกิดจากจิต แล้วเราไปตามที่อาการนั้นหมด ๑๐๘ ดวง ถ้าจะพูดถึงอารมณ์นะ มันล้านๆ ดวง อย่าว่าแต่ ๑๐๘ ดวง ความรู้สึกเราเป็นล้านๆ ดวงนะ มันเป็นคำกิริยา คำกิริยาเฉยๆ แต่ถึงสุดท้ายแล้วคือตัวของมัน ถ้าตัวของมันนะย้อนกลับมาถึงตัวของมัน ถ้าตัวของมันจะทำอย่างไรให้เข้าไปถึงตัวของมันได้ ถ้าเข้าถึงตัวของมันได้เห็นใหม่ มันถึงจะเป็นจริงใจ

สิ่งที่เป็นกิเลสมันมีอีกสักซึ่งมาก ลึกซึ่งมากในการกระทำมันถึงต้องทำจริง พอทำจริงขึ้นมา เราถึงต้องตั้งใจ พอตั้งใจขึ้นมา คนที่ไม่เคยทำ ไปบอกว่าอันนี้เป็น อคติลมนานุโยค เป็นการทำตนให้ลำบากเปล่า แต่ถ้าคนเราจะเอาใจของเราไว้ได้อยู่ มันก็ต้องจริงจัง ความจริงจังเราเห็นว่าเป็นความลำบากใจ เวลาหน้าที่ทำงานเราต้องทำจริง ถ้าทำจริงมันจะได้ผลจริง แล้วทำกันไม่จริง พอทำไม่จริงนะสร้างอารมณ์ ว่างๆ ว่างๆ

เวลาเราคิดฟุ้งซ่านเราคิดเป็นทุกข์มากเลย เราคิดให้ว่างเป็นความคิดว่างไม่ใช่ตัวว่าง เราคิดให้ว่าง เราคิดให้ว่างเห็นใหม่ พอเราคิดให้ว่าง ลองความคิดเรื่องต่างๆ พอเราคิดออกไปใช่ใหม่ แล้วเราคิดให้มันว่าง มันก็เป็นความคิดนะ ความว่างนั้นก็เป็ความคิด เพราะคิดให้ว่าง แต่ถ้าตัวมันว่างละ ทุกคนไม่เคยเห็นตัวเองว่าง แต่ไปสร้างภาพว่าง สร้างอารมณ์ว่าง

เพราะถ้าอารมณ์มันคิดมันคิดไป มันเป็ความคิด คิดให้ว่างมันถึงไม่ใช่ตัวมันไปมันไปว่างที่เงาะ นี้อาการของใจ ใจ อาการของใจ ในการปฏิบัติ ทีนี้การที่ปฏิบัติโดยพิธีมันก็สร้างอารมณ์ จากที่มันคิดอยู่มันสร้างอารมณ์ อารมณ์หนึ่ง อารมณ์ให้มันปล่อยวาง แล้วมันปล่อยวางมันปล่อยวางด้วยอะไร มันปล่อยวางด้วยความคิด มันเป็เปลือกเห็นใหม่ เราจะบอกบ่อยว่าสัมผัส เปลือกสัมผัส มันอยู่ที่เปลือกสัมผัส

ศาสนาถ้ามีครูบาอาจารย์ที่รู้จริงนะ มันจะประพฤติปฏิบัติเข้ามาถึงตัวหลักความจริงได้ ถ้าไม่มีใครรู้จริงนะมันปฏิบัติเข้าไปถึงที่เงาะของมันเงาะของมันเห็นใหม่ ปรัชญาตรรกะแก้กิเลสไม่ได้ ปรัชญาตรรกะ โอ้อโฮ ธรรมะเขียนโดยตรรกะนะ โอ้อโฮ พวกเราอ่านแล้วนะซาบซึ่งใจมาก เพราะเราเข้าใจได้ แต่ถ้าเป็ตัวธรรมะจริงๆ นะ เราอ่านแล้วเราจะงงมาก เพราะอะไร เพราะมันธรรมเหนือโลก มันธรรมเหนือโลก

เราฟังเทศน์ของครูบาอาจารย์ที่เป็นครูบาอาจารย์ที่มีหลักเกณฑ์นะ ใหม่ๆ เราจะเรียกฟังธรรมยังไม่เป็น ถ้าฟังธรรมยังไม่เป็นนะเราต้องฟังนิทาน ฟังเรื่องบอกเล่า โอ๊ย ซาบซึ้งใจมาก ซาบซึ้งใจมาก แต่พอเราเริ่มมีหลักมีเกณฑ์เข้าไป มันจะพูดถึงไม่ใช่นิทาน เป็นกิริยาเป็นอาการของใจ ใจมันแสดงออกอย่างไร เราจะเริ่มจับมันเข้าไป ทวนกระแสนะ ถ้าเราจับปลายเชือกได้ เราสาวเข้าไปมันจะถึงต้นคอได้

ถ้าเราจับความรู้สึกของเราแล้วสาวเข้าไป มันถึงต้องกำหนดพุทโธไป คำบริกรรม พุทโธ พุทโธ พุทโธ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เพื่อจากปลายเหตุให้ไปหาต้นเหตุ จากปลายเหตุ ความคิดมันเกิดจากพลังงาน พลังงานของเราเป็นพลังงานปกตินะ เรากลั่นลมหายใจสิ ไม่คิดนั่นคือตัวใจ เรากลั่นลมหายใจไว้แล้วไม่ให้มันคิดเลย เห็นไหม นั่นตัวพลังงานเปล่าๆ แล้วตัวพลังงานมันเสวยอารมณ์ มันเสวยข้อมูลคือสัญญา สังขาร เห็นไหม ข้อมูลของจิต

คนมีจิตนิสัยอย่างไรจะคิดตามนั้น พอพลังงานตัวนี้มันออกมาถึงข้อมูลมันจะออกมาเป็นความคิด ทีนี้พอออกมาเป็นความคิด ความคิดปั๊บ เราไปศึกษาธรรมะใช้ไหม โดยปรัชญาก็เป็นความคิดเป็นตรรกะอันหนึ่ง เราเอาความคิดไปคิดกับความคิดเข้าใจได้เลย แต่ถ้าเรา เราจะเอาเนื้อหาสาระ เราต้องกำหนดเข้ามาให้ถึงข้อมูลนั้น เพราะกิเลสมันอยู่ที่จิต กิเลสไม่ได้อยู่ที่ความคิด กิเลสไม่ได้อยู่ที่ความคิดนะ

ถ้ากิเลสมันอยู่ที่ความคิดนะ คนที่ภาวนาไม่เป็น เขาบอกว่าเวลาขาด ขาดไม่มีเลย ขาดหายหมดเลย ความคิดก็หายไป ถ้าความคิดนั้นหายไปนะ พระพุทธเจ้าจะจำนางพิมพาได้อย่างไร พระพุทธเจ้าจะจำสามเณรราहुลได้อย่างไร พระพุทธเจ้าจะจำพระเจ้าสุทโธทนะพ่อได้อย่างไร พ่อ ลูก ภรรยา มันเป็นข้อมูลใช้ไหม เป็นสัญญาใช้ไหม ถ้ามันขาดไม่มีเลยก็ต้องเบลอเหมือนคนบ้า ไม่รู้จักใครเลย แต่มันขาดมี กิเลสขาดออกไป แต่ขั้นมันขั้นชำระสะอาดใจ ความจำก็เป็นความจำสะอาดที่ไม่มีกิเลสคอยยุ

พวกเรานี้ความจำ มีกิเลสด้วย กิเลสมันมีความจำด้วย แล้วกิเลสคอยยุ เห็นไหม ตัวมารมันคอยยุ คอยสอดแทรกแล้วเวลาพิจารณาไป เราภาวนาไปถึงที่สุดแล้ว พวกกิเลสมันอยู่ที่ไหน อวิชชา ปจฺจยา สงฺขารา สงฺขารา ปจฺจยา วิญญาณํ กิเลสมันอยู่ที่ตัว

พลังงานนั้น มันไม่ได้อยู่ที่ความคิด กิเลสไม่ได้อยู่ที่ความคิด แต่กิเลสอาศัยความคิดเป็นเครื่องมือออกหาเหยื่อ

กิเลสคือตัว อวิชชา ปจฺจยา สงฺขารา สงฺขารา ปจฺจยา วิญญฺณํ ตัวพลังงานนั้นนะ คือตัวอวิชชา แล้วมันก็ผ่านความคิด ผ่านข้อมูล ใครมีค้นหาความทะยานอยากมากน้อยแค่ไหน ก็เราให้ความคิดมันเผาผลาญตัวเองให้มากขึ้น เห็นไหม กิเลสถึงไม่ได้อยู่ที่ความคิดไง แต่มันอาศัยความคิดออกไปหาเหยื่อ ฉะนั้นเราถึงต้องพยายามทำความสงบเข้ามาเข้าไปถึงตัวของมัน แล้วไปชำระล้างมัน

การชำระล้างมันก็ต้องอาศัยความคิด เพราะมันอาศัยความคิดเป็นเครื่องมือใช้ไหม อาศัยความคิด คิดให้เราเกิดความเร่าร้อนใช้ไหม ทีนี้เราก็เอาความคิดนี้ลบล้าง ลบล้างความคิด แยกแยะความคิดให้ความคิดมันคลายตัวออก ว่ามันมีสิ่งใดเร่า ความคิดมันเกิดจากอะไร ความคิด คิดที่พอใจ คิดได้ชั่วคราว คิดอะไรที่มันบาดหมาง คิดอะไรที่มันเจ็บปวดในหัวใจ ชอบคิดมาก มันเป็นเพราะเหตุใด มันจะย้อนกลับเข้าไปที่ตัวกิเลส แล้วถ้ามันเห็นโทษ เพราะตัวนี้มันหลงผิด มันถึงคิดออกไป แล้วถ้าตัวนี้มันไม่หลงผิด เห็นไหม

อวิชชา วิชา วิชาคือธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว แล้ววางธรรมวินัยไว้ ธรรมและวินัยที่วางไว้เป็นศาสดาของเรา

“อานนท์เรบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ ธรรมและวินัยนี้จะเป็นศาสดาของเธอตลอดไป”

พระอานนท์ห่วงมาก พระอานนท์เป็นพระโสดาบัน อยากให้พระพุทธเจ้าอย่าเพิ่งปรินิพพานจะได้สอนพระอานนท์ต่อไป

“อานนท์ เรบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ แม้แต่เราตถาคตก็ต้องตายไปในคืนนี้ ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเธอ”

คำสอน ศาสนธรรม ศาสนคำสอน คำสอน สอน พอคำสอนเป็นคำสอนของ พระพุทธเจ้านะ ไม่ใช่สมบัติของเรา เราอาศัยสิ่งนี้เป็นทฤษฎีไขใหม่ แต่เวลาเรามา แยกแยะใจเราเห็นใหม่

โดยสามัญสำนึกเราคิดว่าเราไปศึกษาตามพระพุทธเจ้าแล้วเรารู้แล้ว เราเข้าใจแล้ว เรามีธรรมะแล้ว ไม่ใช่! นี่ไง ธรรมที่เป็นสาธารณะ อากาศ ออกซิเจน ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะ หายใจ สิ่งต่างๆ มันเป็นสมบัติสาธารณะ แต่ถ้าเราหายใจเอาออกซิเจนเข้าไปในปอด ออกซิเจนในปอดนี้ของใคร ของเรา เพราะมันอยู่ในปอดเรา แล้วพอเราหายใจออกล่ะ เห็นใหม่ ธรรมะที่เป็นสาธารณะคือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรม และวินัย

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติจากความคิดแล้วมันเป็นวิชา วิชามันยังไม่เป็นวิชา อวิชา วิชาเป็นมรรค อวิชาเป็นกิเลส ระหว่างกิเลสกับมรรคมันจะสู้กันในใจเรา โดย ธรรมชาติสามัญสำนึกเวลามันไหลออกไป มันเป็นอวิชาหมด อวิชาเพราะอะไร เพราะตัวมาร ตัวกิเลส มันเหมือนกับใจตัวอวิชาตัวพลังงานมันมีสิ่งสกปรกอยู่

ทีนี้มันไม่สะอาดนะ เวลาพลังงานนี้ออกมา มันก็ต้องมีสิ่งสกปรกนั้นออกมาด้วย ออกมาด้วยมันก็ออกมาที่ความคิด ความคิดก็ออกมาเผาผลาญตัวเราเอง แต่พอเรากลับไป ถึงตัวใจมันก็เป็นพลังงานเหมือนกัน พลังงานเป็นวิชา วิชามันเป็นสัจจะมันเป็นความจริง สัจจะเห็นใหม่ อริยสัจจะ คือความจริงเราไม่เคยพบไม่เคยเห็น เพราะเราไม่เชื่อตัว เราเอง

เราไม่มีวุฒิภาวะ เราไม่มีจุดยืน เราก็ไปเชื่อครูบาอาจารย์ที่แบบว่าให้ทำอย่าง นั้นๆ ตะครุบเงากันไปๆ แล้วจะไม่ได้อะไรเลย ตะครุบเงามันก็ได้แต่เงา แต่ถ้าเรา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็ย้อนกลับของเราขึ้นมา ครูบาอาจารย์ท่านพูดอยู่ท่านสอนถึง ทฤษฎี แต่เวลาภาคปฏิบัติขึ้นมา เราย้อนกลับ ย้อนกลับจนเราเห็น จิตมันสงบเข้าไป เห็น ตัวพลังงาน พลังงานเฉยๆ มันคิดไม่ได้ เวลาเราสบายใจเฉยๆ เราคิดไม่ได้ แล้วความคิด มาจากไหน เวลาจิตมันเสวยอารมณ์นี้

เราไม่เคยเห็นเรากับความคิดนะ เราเห็นแต่เราคิด เราคิด ความคิดเป็นเรา เราเป็น ความคิด แต่ถ้าจิตมันสงบเข้าไปเห็นใหม่ สงบเข้าไปจนเห็นตัวมันเอง แล้วความคิดมัน

มาจากไหน ต้นเหตุของความคิดมันมาจากไหน มันต้องมีเหตุมีผล นี่เขาเรียกว่า จิตเสวยอารมณ์ จิตเสวยความคิด ความคิดมันจรมา เดียวก็คิดเรื่องนู่น เดียวก็คิดเรื่องนี้ เกิดดับ เกิดดับตลอดเวลา แต่ตัวพลังงานไม่เคยดับ

ตัวพลังงานจะมีตลอดเวลา ถ้าตัวพลังงานนี้ดับนะ ตาย! คือจิตออกจากร่าง ถ้าตัวพลังงานตัวนี้หล่อเลี้ยงไว้ ถ้าจิต ตัวพลังงานตัวนี้เคลื่อนออกจากร่าง คือวิญญาณเคลื่อนออกจากร่าง ร่างนี้เน่าทันทีเลย ใจตัวพลังงานมันเผาผลาญไว้ มันหล่อเลี้ยงร่างกายนี้ไว้ พอจิตมันสงบเข้ามาถึงตัวนี้ มันคือตัวนี้คือมีความชำนาญเข้าไปแล้วมันจะตั้งมันของมัน แล้วต้องหมั่นสังเกตว่า เวลามันขยับออก แล้วมันไปเสวยกับข้อมูล เหมือนคอมพิวเตอร์เลย

คอมพิวเตอร์มันไม่มีชีวิต คอมพิวเตอร์มันไม่มีชีวิต แต่จิตเรามันมีชีวิต แล้วให้ใครอธิบาย ให้ใครสอนเราทำอะไรก็เป็นสมบัติของเขา แต่ถ้าเรารู้ของเราเอง เราเห็นของเราเอง มันสะท้อนใจนะ พอเห็นมันเหมือนเราเห็นสมบัติ เห็นไหม

เวลาครูบาอาจารย์พระป่าท่านจะเปรียบเทียบ เรารู้ถึงขโมย นายแดงเป็นคนขโมยไป คนขโมย รู้คนขโมยด้วย คนทำผิดรู้หมดเลย แต่เราไม่สามารถจับจำเลยได้ จับนายแดงได้ ถ้ามันไต่สวนลับหลังมันก็เท่านั้นละ ถ้าเราจับนายแดงได้ อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันจับอาการของจิตได้ นี่คือตัวขโมย

มันขโมยเรา ขโมยคุณสมบัติของเรา ขโมยพลังงานของเราทั้งปีทั้งชาติตลอดชีวิตเลย แต่เราไม่รู้ เราไม่เห็น ไปศึกษามานะ โอ้โฮ ธรรมะประเสริฐอย่างนั้น ประเสริฐอย่างนั้น ประเสริฐของพระพุทธเจ้า ของผู้ปฏิบัติไม่มีอะไรเลย ปฏิบัติบูชาเท่านั้นเอง ปฏิบัติเพื่อบูชาคุณพระพุทธเจ้า ปฏิบัติเพื่อสร้างสมบารมี ตัวเองไม่ได้อะไรเลย

แต่ถ้าตัวเองจับได้ ตัวเองรู้ เหมือนเห็นเขากินข้าวอยู่แล้วเรานั่งดูเขากินข้าวเราไม่ได้กินเลย วันไหนเรัดักอาหารใส่ปากเราได้กินข้าว จิตถ้ามันจับอาการของมันได้ มันเห็นของมันได้ นี่คือวิปัสสนา แล้วพอจับได้มันสะท้อนกิเลส เหมือนเรา เราลืมของไว้ที่ไหนแล้วหาทั้งปีทั้งชาติไม่เคยเจอ พอเราไปเจอสิ่งนั้นเราจะคิดอย่างไร จิตก็เหมือนกัน พอมันเห็นเข้านะ ความเห็นจริงกับเห็นไม่จริง อาการที่แสดงออกของใจมันต่างกันมาก

ถ้าเห็นจริงมันสะท้อนหัวใจ หัวใจหวนไหวหมดเลย ถ้าจิตเห็นอาการของจิต เพราะสมบัติข้างนอกสมบัติที่หามา แก้วแหวนเงินทอง พ่อแม่ให้ลูกได้นะ เพื่อนฝูงเจือจางกันได้ รัฐบาลแจกได้ แต่ธรรมะไม่มีสิทธิ์! ไม่มีสิทธิ์! ทุกคนต้องรู้คั่นเองหมด! ถ้ามีสิทธิ์พระพุทธเจ้าทำให้แล้ว สิ่งนี้ทุกคนต้องเป็นคนรู้เองเพราะกิเลสเป็นของเรา ความรู้สึกเป็นของเราแล้วเราเท่านั้นต้องรู้เองเห็นเอง

ถ้ารู้ปั๊บมันสะท้อนมาก สะท้อนหัวใจมาก ผู้ที่ปฏิบัติ ครูบาอาจารย์กับลูกศิษย์เวลาคุยกันนะ เขาคุยกันตรงนี้ คุณกิริยาที่แสดงออก คุณที่ความเป็นไป อย่างเราถ้ามันไปเจอเข้ามันสะท้อนหัวใจมาก การสะท้อนหัวใจนี้แค่เห็นนะ แค่เห็นขโมย เห็นขโมยแล้วต้องจับขโมยมา จับขโมยมา จิตเห็นอาการของจิตแล้วต้องจับมันมา แล้วใคร่ครวญมัน เอามันขึ้นศาล ทั่วๆ ที่มันผิคนี่แหละ

มันผิคนี่หน้าด้าน มันก็อ้างไง เป็นอย่างนั้น นี่ใจว่างก็ให้อภัยต่อกันแล้ว ธรรมะบอกว่าให้อภัยต่อกัน ถ้าไม่ให้อภัยว่านี่เป็นกิเลส ก็ต้องอภัยสิ ก็ปล่อย ปล่อยให้จมอย่างนี้ไปอีกนะ มารมันฉลาดอย่างนี้ เวลามันเล่นกับเรานะ มันจะมีพลิกแพลงหลอกเราตลอดเวลา ถ้าทำอย่างนี้ไป อย่างนี้เป็นทิวฎี อย่างนี้เป็นอัตตะ อันนี้เป็นสิ่งที่เป็นกิเลสอีก กิเลสมันจะอ้าง

เวลาวิปัสสนาไปมันจะมีอาการอย่างนี้ ไม่ใช่เวลาทำความดีหรือวิปัสสนาไปแล้วนะ มันจะราบรื่น กิเลสมันจะสอดแทรก มันจะทำให้เราลืมลูกคลุกคลานตลอดเวลา การทำดีของเราจากภายในมันมีกิเลส กิเลสมันมีโดยธรรมชาติ เพราะเราเกิดมา เกิดด้วยอวิชชา คุณงามความดี มนุษย์สมบัติเป็นอริยทรัพย์ มีคุณประโยชน์มาก

ถ้าเราไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์นะ จิตนี้มันต้องมีสถานะของมัน พลังงานมันต้องมีที่อยู่ของมัน ถ้าเราไม่ได้เกิดมันต้องมีสถานะของมัน เป็นเทวดา อินทร์ พรหม เป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็นนรกอเวจี ตัวนี้มันต้องไปเสวยอันใดอันหนึ่ง คงแสดงตัวออกตลอดเวลา แล้วบัดนี้มันมาเกิดเป็นเรา แล้วเราพบพุทธศาสนา พุทธศาสนายืนยันเลยว่ามีคุณค่า

ถ้าย้อนกลับเข้ามาที่ความรู้สึกของเราได้ กลับมาแก้ไขของเราได้ แล้วเรามีความเชื่อ เรามีความเชื่อแล้วมีความจริงใจมีความจงใจ แล้วถ้าเชื่อแล้วเชื่อเฉยๆ หรือทำสักแต่

ว่า ทำสักแต่ว่า ไม่มีสติไง สติ มหาสติ สติอัตโนมัติ สติมันวิวัฒนาการ มันพัฒนาการของมันได้ การกระทำของเรา สติมันคืออะไร สติมันคือการระลึกรู้คือความรู้สึก ความคิด

สติมันอยู่ที่ตัวจิตที่มันทันความคิด มหาสติ สตินะเวลาความคิดมันเสวยกันมันกระทบกันมันเรื่องหยาบๆ แล้วพอมันตัดขาดไปแล้วมันจะละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ พอละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ สติอย่างนี้จับไม่ได้แล้ว มันเหมือนกับคนละมิตี คนละสถานะ ความหยาบละเอียดต่างกันละ ทีนี้จะจับสิ่งที่ละเอียดกว่าเข้าไปมันต้องพัฒนาจิตใจให้ละเอียดเข้าไป จิตที่ละเอียดเข้าไป สมาธิมันจะมีความลึกซึ้งมากกว่า

ความที่สมาธิจะมีลึกซึ้งมากกว่า มันจะเกิดสติที่ลึกซึ้งกว่า กลายเป็น “มหาสติ” นี้ไง เวลาปฏิบัติไป ระดับของสติก็รู้ว่าสตินะ ระดับของมหาสติก็จะรู้ว่าระดับของมหาสตินะ แล้วสติเป็นอัตโนมัติมันขยับตัวมันจะรู้ตลอดเวลา มันจะพัฒนาการของมันไปเรื่อยๆ

ทีนี้การปฏิบัติมันจะมีวุฒิภาวะที่จิตมันจะพัฒนาของมันไป ผู้ที่ปฏิบัติเขาจะรู้ถึงระดับของจิตใจ “วิถิจิต” หลวงตาพูดบ่อยว่า “วิถิจิต” ว่าจิตมันจะไปได้ระดับไหน ระดับไหน แค่พูดแค่แสดงอาการมันรู้หมด เพียงแต่ว่า อย่างประสาพวกเรา พวกเรานั้นเด็กๆ ใจเรานี้อ่อนแอ แล้วพูดอะไรก็เป็นวิทยาศาสตร์ใจ คือเหมือนกันไง แต่ถ้าเป็นธรรมชาติไม่ใช่ มรรคหยาบ มรรคละเอียด ละเอียดสุด

มรรคนี้นั้นมีหยาบมีละเอียด ลึกซึ้งมาก โสดาบัน สกิทา อนาคา มันจะต่างระดับต่างระดับเลย นี่ไงเวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกเห็นไหม ผู้ที่ต่ำกว่าจะไปแก่ผู้ที่สูงกว่าไม่ได้ ผู้ที่สูงกว่าสามารถจะดึงผู้ที่ต่ำกว่าขึ้นมาได้ สูงต่ำที่ไหนนั่งเสมอกัน สูงต่ำในใจ สูงต่ำในความรับรู้ข้างใน ข้างในมันจะลึกซึ้ง ความสูงต่ำมันจะต่างระดับกันมหาศาลเลย นี่ไง มันถึงเคารพบูชากันไง พระป่าเราถึงเคารพบูชาครูบาอาจารย์มาก

หลวงตาท่านพูดบ่อยว่า หลวงปู่มันเป่ากระหม่อมท่านมา ท่านมาเป็นหลวงตาอยู่ทุกวันนี้หลวงปู่มันเป่ากระหม่อมมา เป่ากระหม่อมมาคือว่าเราพิสุจน์ของเรา เราเข้าไปเห็น เราเห็นเองนะ อย่างเช่นเรานอนฝัน โยมอยู่บ้านนอนฝันแล้วไปอธิบายความฝันให้ครูบาอาจารย์ฟัง ท่านบอกไม่ใช่ ท่านบอกเราเข้าใจผิด เราจะยอมเชื่อไหม

การปฏิบัติเข้าไป เวลาจิตมันสัมผัส จิตมันเป็นของมัน มันจะรู้มันจะเห็นของมันนะ แต่! แต่มันรู้มันเห็น มันมีกิเลสของเรามากเข้าไปด้วย มันรู้มันเห็นจริงๆ แต่ความรู้ความเห็นนั้นไม่จริง ไม่จริง เพราะเรายังมีกิเลสอยู่เห็นใหม่ เราถึงจะต้องหมั่นขยันหมั่นเพียร แยกแยะ ความไม่จริงนั้นก็เอามาแยกแยะ ทำไมมันถึงไม่จริง แล้วในไม่จริงนั้นมันมีอะไรบ้างที่จริง อะไรที่มันไม่จริง สิ่งที่ไม่จริงนั้นมันปนเข้ามาได้อย่างไร มันมีสิ่งใดที่สอดเข้ามา

เราจะมีปัญญาของเราเข้าไปแยกไปแยะไป สิ่งที่มันสอดเข้ามาคือติดหากับความทะยานอยาก ค้นหาความทะยานอยากคือมันหวังผล มันหวังผล มันอยากได้ มันคาดหวัง เห็นใหม่ นี่ไงอ่านธรรมะแล้วไง กิเลสมันจะชักแม่น้ำทั้งห้าเลยนะ เวลาที่มีอาการขึ้นมา มันจะชักธรรมะพระพุทธเจ้าทั้งหมดเลย เหมือนกัน นี่ไง มันคาดหวังมันคาดหวังมันชักอาการปัจจุบันให้ไปอยู่นาคค

ให้ไปอยู่ในผลที่จะเป็น ทั้งๆ ที่มันยังไม่เป็น มันเป็นอาการของมัน มันเครื่องสะสมตัวมันขึ้นมาเท่านั้นเอง แต่เพราะเราไม่เคยเห็น มันเป็นเด็ก เด็กเราไม่เคยเห็นสิ่งใดพอเห็นอะไรแล้วมันก็ตื่นเต้น นี่ไง แล้วครูบาอาจารย์ท่านมีความสำคัญตรงนี้ คอยเตือนคอยเตือนเหมือนกับว่า เรามีสมบัติ ถ้าเราใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายนะ เดียวสมบัติเราก็หมด

จิตที่มันพัฒนาขึ้นมาเป็นสมาธิ มันมีปัญหาขึ้นมา มันเป็นอนิจจัง เพลอหมดเลยนะ เพลอนี้ลึ้มละลาย พอลึ้มละลายแล้วก็ต้องสร้างเนื้อสร้างตัวใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านคอยเป็นค้ำตรงนี้ไง ถ้าเราเพลอลึ้มละลายเลย หมด เกลี้ยงเลยนะ แล้วไปหาท่านทำไงล่ะ ก็ต้องกลับมาสร้างใหม่ โอ้โฮ! แต่ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์นะมันก็จะตรวจสอบทดสอบ อย่างนี้ เลื่อมไปแล้วก็สร้างขึ้นมา มันพยายามสร้างขึ้นมาแล้วตั้งตัวให้ได้ แล้วทำขึ้นไป

ถ้ามันเป็นสัจจะเห็นใหม่ มันยังเป็นสมมุติจนถึงที่สุดแล้วนะมันพ้นจากสมมุติ มันเป็นสัจจะธรรม มันเป็นอกุศลธรรม ถ้าเป็นโศคาบัน สกิทาคา มันบอกเอง มันบอกเองนะ เวลาความเป็นจริงมันจะบอกแล้วมันจะขาด สิ่งที่เป็นการกระทำมันจะขาดออกไป จากความรู้สึกเลย กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต

คำว่าจิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แล้วมีความรู้สึกอีกอันหนึ่ง จิตเป็นจิต จิตมันเป็นจิต จิตคือนามธรรม วิญญาณที่รับรู้มันเป็นของมันอีกอันหนึ่ง เป็นสิ่งที่สมานความคิดกับสมานสังโยชน์เข้าด้วยกัน แล้วพอมันขาดออกไป สิ่งที่เหลือ เหลืออะไร สิ่งที่เหลือนั้นมันจะรู้เองเห็นเอง แล้วไม่ต้องมีใครมาค้าประกัน ไม่ต้องมีใครทั้งสิ้น เพียงแต่ว่าเป็นลูกศิษย์กับเป็นอาจารย์กันส่วนใหญ่แล้วเราจะไปรายงานผล

เหมือนพ่อแม่ ลูกไปทำงานประสบความสำเร็จมา ก็อยากจะบอกพ่อแม่ว่า หนูไปทำงานมาได้ก็บาทก็บาท ไข้ใหม่ นี่ก็ไปรายงานครูบาอาจารย์ ท่านก็จะ ประสาเราครูบาอาจารย์นะ ท่านต้องการสร้างศาสนทายาท สร้างบุคคลให้เป็นพระขึ้นมาคนหนึ่ง จะเป็นประโยชน์กับโลกมหาศาลเลย เพราะบุคคลคนนั้นรักษาตัวเองได้ แล้วยังเป็นร่วมโพธิ์ร่วมโพธิ์

การกล่าวธรรมนะ พวกเรานี้ไปดูฤทธิ์เดชว่าสำคัญมาก แต่ในพระไตรปิฎกนะ พระพุทธเจ้าบอกไว้ ฤทธิ์ที่มีคุณภาพที่สุดคือการบันลือสีหนาท คือการเทศนาว่าการ คือการสิ่งที่รู้จริงแล้วบอกกล่าว ฤทธิ์อันนี้ ฤทธิ์อันนี้มันฆ่ากิเลส ฤทธิ์อันนี้มันจะทำให้บุคคลกลายเป็นศาสนทายาท กลายเป็นอะไรต่างๆ ไอ้ฤทธิ์เดชอย่างที่เหาะเหินเดินฟ้า อะไรต่างๆ เรื่องไร้สาระนะ เรื่องไร้สาระมากเลย เพราะเดี๋ยวนี้เทคโนโลยีทำได้หมดแล้ว มันเป็นเรื่องไร้สาระ

แต่ถ้าไร้สาระ พลังงานมันสร้างได้ไข้ใหม่ คุณสิเหาะเหินเดินฟ้าทำได้ทั้งนั้น พลังงานทำได้ แต่การฆ่ากิเลสพลังงานมันทำไม่ได้ พลังงานทำไม่ได้ วิทยาศาสตร์ทำไม่ได้ วิทยาศาสตร์ทำไม่ได้ เพราะค่าของวิทยาศาสตร์ค่า ๑๐๐ เปอร์เซนต์ไม่มี วิทยาศาสตร์ไม่มีปรมาตถธรรม ๕๕.๕๕ ไม่มี ๑๐๐ เปอร์เซนต์ แต่ถ้าไม่ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ไม่มีปรมาตถธรรม ธรรมะล้านเปอร์เซนต์

ถ้าไม่ล้านเปอร์เซนต์ กิเลสมันออกชองนั้น ออกชองนั้น ออกชองที่จุด จุด จุด นั้นแหละ ออกชองนั้น แต่ถ้าเป็นปรมาตถธรรม ล้านเปอร์เซนต์ นี่ธรรมะล้านเปอร์เซนต์ วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ ไม่ได้หรอก ยังไงวิทยาศาสตร์สร้างขึ้นมาด้วยทฤษฎีต่างๆ แล้วทฤษฎีใหม่มันทับซ้อนทฤษฎีเก่า

พลังงานต่างๆ ในโลกนี้มันจะหมุนไปตลอด แต่ไอ้ความจริงอันนี้นะ พระศรีอริยเมตไตรย ก็มาตรัสรู้อันนี้ พุคมาลัยคยา จะบอกว่าเวลาประพาศปฏิบัติจริงจัง สิ่งที่คุณมันเป็นวิธีการ มันเป็นวิถีจิต ที่จิตจะเข้าไปรู้ จิตจะเข้าไปเห็น จิตที่เราเข้าไปเห็นนี้จะเดินทางมาเป็นปัญญาวิมุตติ เจโตวิมุตติ จริตนิสัย ศรัทธาจริต พุทธจริต โมหจริต จะสิ่งใดก็แล้วแต่ผลของมันคืออริยสังขันธ์เดียวกัน

แต่วิธีการ อาหารที่เรามาตั้งบนตำรับ อาหารภูมิภาค อาหารแต่ละพื้นถิ่นของโลก แตกต่างกัน แต่อาหารนี้ก็เพื่อบำรุงร่างกายเหมือนกัน ฉะนั้นความอึดหนาสำราญมันเป็นอันเดียวกัน ทีนี้ศาสนาจะอ้างว่าเราไม่เหมือนกันแล้วผลต่างกันพูดไม่ได้ พูดไม่ได้หรืออกถ้าไม่อย่างนั้นนะธรรมชาติของคนสองคนนี่ ต้องของคนใดคนหนึ่งผิด ไม่เป็นอันเดียวกัน พระพุทธเจ้าแต่ละทุกๆ พระองค์ก็ตรัสรู้อริยสังขันธ์ ๔ เหมือนกัน

เราอ่านพระไตรปิฎกกันแล้วบอกว่าในศาสนาของพระศรีอารยนี้ จะปฏิบัติง่าย จะอะไรต่างๆ นี้เราก็คิดกันไป แต่ถ้าเป็นสังขจะความจริงนะ อันเดียวกัน อันเดียวกันคือว่ามันเป็นอริยสังขันธ์เดียวกัน มันแก้ทุกข์ได้เหมือนกัน แล้วในปัจจุบันนี้มีอยู่ ในปัจจุบันนี้ของอยู่ในกำมือ ของที่เราจับต้องได้ แต่เราไม่สนใจไม่ไฝหา แต่เราจะไปหวังผลอนาคต พระศรีอริยเมตไตรย แล้วเราจะได้เกิดภพจริงหรือเปล่านั้นไม่รู้

พระศรีอริยเมตไตรยเกิดจริงๆ แต่การเกิดการตายของเรามันเป็นวาระ อย่างเช่นเราเป็นคู่ครองกันเรารักกันมากเลย จะเกิดให้พบกันทุกภพทุกชาติ คู่ครองเราไปเกิดเป็นคนก็อายุ ๑๐๐ ปีใช้ไหม เราไปเกิดเป็นแมลงวันอายุเรา ๗ วัน ภพชาตินี้มันต่างกันแล้วคนหนึ่งอยู่ ๑๐๐ ปี อีกจิตอีกดวงหนึ่งอยู่ ๗ วัน พอ ๗ วันมันตาย คนนี้ ๗ วันนะ ยังไม่ได้อะไรเลย ไอ้ที่ตายแล้ว นี่ไง ภพชาติมันหมุนไปอย่างนี้แล้วเราเอาอะไรกันคิดว่าเราจะไปเจอตรงนั้น

การเกิดเป็นมนุษย์ พระพุทธเจ้าบอกว่า

“มันเหมือนเต่าตาบอดอยู่ในทะเลแล้วโผล่ขึ้นมาเหนือน้ำ ถ้าโผล่ขึ้นมามันมีบ่วงอยู่ในทะเล ถ้าโผล่ขึ้นมาในบ่วงนั้นเราถึงจะเกิดเป็นมนุษย์”

สิ่งที่เกิดเป็นมนุษย์ที่นั่นๆ กันอยู่นี้ สิ่งที่ได้มามันมหัศจรรย์ขนาดนี้ไง แต่พอเราเกิดมาแล้วเราเห็นคุณค่าของชีวิตเราใหม่ ชีวิต ชีวิตหนึ่งเราเห็นคุณค่ามันใหม่ ถ้าเราเห็นคุณค่ามัน หน้าที่การงานเราก็ต้องแสวงหาเป็นธรรมดา แต่ถ้าเกิดมาแล้ว สิ่งที่เกิดมานี้ เพราะมนุษย์มันมีสิ่งที่สัมผัสอริยสัจอันนี้ได้ เพราะมนุษย์มีสมอง มนุษย์มีความรับรู้ มนุษย์มีการแสวงหา มนุษย์มีครูบาอาจารย์

พระพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์ เพราะมนุษย์มันได้เปรียบเทวดา ได้เปรียบกว่าเทวดา เพราะอะไร เพราะเทวดา เราคิดดี เรามีความรู้ดีก็อย่างนี้ เราคิดว่าเรามีแต่ความรู้ดีก็ล้วนๆ ไม่มีร่างกายเราจะสบายแค่ไหน เราไม่ต้องกิน เราไม่ต้องขับถ่าย เราไม่ต้องอะไรเลยนะ เราจะมีความสุขมากไหม เทวดาเขามีแต่ความรู้ดี เขาไม่มีร่างกาย เขาเลยเพลิน

เทวดานี้่น้อยของคั่นกที่จะมาพึ่งเทศน์ ที่จะสนใจในศาสนาเขาจะเพลินของเขา มันเป็นผล ในสถานะของเขามีความสุขจริงๆ แต่! แต่มันเป็นความสุขเพราะบุญกุศลมันสร้างให้เลยเป็นทิพย์ แล้วเพราะมันไม่มีร่างกายบีบคั้น อย่างพวกเรานะ นั่งเฉยๆ ไม่ได้ร่างกายต้องการอาหาร ทุกอย่างไอ้ที่เป็นอาหารคือมันทุกข์ใจ ก็จะบอกว่าธรรมะมันเตือนเราอยู่ตลอดเวลา มันเตือนเราอยู่ตลอดเวลา เราได้มีสิ่งเปรียบเทียบเราได้มีสิ่งแสวงหา

ถ้าเราไม่แสวงหามาเพื่อใส่ปากใส่ท้อง เราก็ต้องโดนทุกข์บีบคั้น แต่เทวดานี้่นะ เวลาเขาหิว เขานึกบีบ อืมๆ อืมตลอดเวลา แต่เวลาเขาจะหมดอายุของเขา แสงของเขา บุญของเขาจะเริ่มจางลง จางลง เหมือนคนเราแก่จะตาย ถึงตอนนั้นแล้วเขาจะคอดกแล้ว เพราะเขาต้องไปข้างหน้า เหมือนเรา เราจะตายเราจะเปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติเราวิตกกังวลไหม แล้วเทวดามันก็เหมือนเรา เวลาเขาจะตายจากเทวดาเขาวิตกกังวลไหม เขาคิดว่าเขาจะไปไหน ทุกข์ไหม จะเป็นเทวดาอินทร์พรหมทุกอย่าง ทุกข์หมด ทุกข์เพราะวิตกกังวล ทุกข์เพราะความคิด แต่สถานะความเป็นอยู่ของเขามันสุขมันถึงเพลิน

เราเป็นมนุษย์เรามีร่างกายกับจิตใจ เรามีสิ่งนี้แล้วเรามีครูบาอาจารย์คอยคั่นคำว่าคือมันเตือนเราตลอดเวลา ถ้าเตือนตลอดเวลา ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะนะแล้วเราใคร่ครวญของเรา เรามีโอกาสของเรา เกิดเป็นมนุษย์มันถึง มันถึงว่ามนุษย์สมบัติเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เป็นอริยทรัพย์แต่เกิดแล้วก็ทุกข์ ทุกข์เพราะมันเป็นสังขาร มันเป็นความจริงอย่างนี้ เพราะมันเป็นธรรมชาติของธาตุ ของร่างกายที่มันต้องการปัจจัยเครื่องอาศัย

ฉะนั้นเวลาบวชพระเห็นใหม่ คนเราจะอยู่ได้ต้องมีปัจจัย ๔ การแสวงหาปัจจัย ๔ ไม่ใช่กิเลส ถ้าเป็นกิเลสนะ พระบิณฑบาตก็เป็นกิเลส

ปัจจัย ๔ มันเป็นเรื่องดำรงชีวิต เวลาพระบวชเห็นใหม่ มีบาตร มีบริวาร ๘ พระนี่ พระมีสิทธิครองสมบัติแค่บริวาร ๘ นอกนั้นเป็นบริวารโจร คือสิ่งที่เป็นสมบัติสาธารณะ อย่างกุฏิวิหาร เราไปอยู่วัดไหนก็ได้ ที่นี้สมบัติของพระ สมบัติส่วนตัวมีบาตรคืออาหาร มีหมกรกคือน้ำ มีผ้าสามผืนคือเครื่องนุ่งห่ม มียารักษาโรคคือน้ำมูตรเน่า นี่ปัจจัย ๔ มนุษย์ต้องมีอย่างนี้

พระพุทธเจ้ารู้โลกนอกโลกใน พระพุทธเจ้าเข้าใจเรื่องจักรวาลทั้งหมด ที่นี้พระพุทธเจ้าถึงเข้าใจว่าการดำรงชีวิตนี้ต้องมีอะไรบ้าง ขาดอะไรบ้าง ชีวิตจะอยู่ไม่ได้ ฉะนั้นพระถึงมีบริวาร ๘ มีปัจจัย ๔ ฉะนั้นเราเป็นคฤหัสถ์เราแสวงหาปัจจัย ๔ ผิดใหม่ไม่ผิด แต่พอมีต้นหาความทะยานอยากเข้ามาผิดใหม่ ผิด มันอยากสะสม อยากมันคง

ใครๆ ก็อยาก มันว่าจะสร้างโกดังไว้เก็บข้าว กินไม่หมดนะ มันกินมือเดียวแต่มันจะเอาโกดังเก็บไว้เลยนะมันกลัวไม่มีข้าวกิน นี่คือค้นหาแล้ว นี่คือกิเลสแล้ว แต่ถ้ามันมีของมันโดยธรรมชาติของมัน เพราะข้าวมันมีปลุกมันมีหมุนเวียนใช้ใหม่ ฤดูกาล มันปลูกได้ตลอดเวลา มันมีเกิดใหม่ตลอดเวลา พวกนี้มันมีขึ้นมาได้ แล้วชีวิตก็เหมือนกัน นี่พูดถึงมนุษย์ไง ถ้ามีสิ่งนี้ เราถึงบอกวามมนุษย์นี้ มีโอกาสมากกว่าเทวดา

เทวดาเขาจะมีโอกาส ถ้าเขาสนใจขึ้นมา ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ที่สามารถสื่อสารกับเขาได้ เขาก็ไม่มีโอกาสฟังธรรม เขาจะฟังธรรมได้เห็นใหม่ แม้แต่ อย่างเช่น หลวงปู่มั่น หลวงปู่ชอบ ครูบาอาจารย์ท่านจะเทศน์สอนเทวดา แล้วเวลาเทวดาเห็นใหม่ มีคนถาม อ้าว! แล้วเขารู้ได้อย่างไรว่าองค์ไหนเป็นอย่างไร เราจะบอกว่า เวลากลางคืนเดือนมืด บริเวณโลกนี้มีคดหมดเลย แล้วมันมีดวงไฟอยู่ดวงหนึ่ง เราจะเห็นดวงไฟนั้นใหม่

จิตของเรานี้มีคดหมดเลย จิตพวกเรามีคดหมดเลย แล้วจิตของพระอรหันต์สว่างอยู่ดวงเดียว เทวดามันรู้ใหม่ เขาแปลกใจใจ ว่าทำไมหลวงปู่มั่นอยู่ในป่า แล้วเทวดารู้ว่าหลวงปู่มั่นอยู่ในป่า อ้าว! ก็ใจดวงนั้นมันสว่าง เห็นใหม่ มันสว่างอยู่ดวงเดียวนะ ไอ้พวกเรานั้นมีคดบอดด้วยความคิดเราไง มันมีคดบอดด้วยต้นหาความทะยานอยาก มันยังอยู่มีคดบอด ความมีคดบอดมันบีบคั้นให้เราทุกข์ด้วย ของมันอยู่กับเราทั้งหมด เห็นใหม่

เวลาเรายู่กับครูบาอาจารย์นะ เวลาเราปฏิบัติ เรามีประสบการณ์ของเรา เรา รู้จริง เห็นจริง เราก็ไปถามครูบาอาจารย์ ท่านบอกว่าเราผิด เรางง ทุกคนเวลาถามครูบาอาจารย์ ผิดๆ นี่ ก็เรารู้เราเห็นเอง ผิด นี่ไง มีคบอดใจ ความมีคบอดแม้แต่ปฏิบัติมันยังบอดเลย มันเข้าใจเองว่าเป็นจริง โอภายกังคะ เห็นไหม คุณติ อุปกิเลสที่ว่ามันสว่างไสวกันนั้น ความสว่างเราสว่าง จิตเราเห็น

ดู เวลาเรานั่งภาวนาไปเห็นดวงแก้ว แล้วกำหนดอะไรมันจะไปเห็นดวงแก้ว ดวงแก้วใครเป็นคนเห็น จิตสงบ เหมือนลืมตา ลืมตาเห็นภาพอะไร พอจิตสงบปั๊บมันเห็นดวงแก้ว แล้วพอเราลืมตาขึ้นมา เรานั่งอยู่เราเห็นต้นไม้ โยมนั่งตรงข้ามเราอยู่เห็นฝาข้างหลัง ทำไมโยมไม่เห็นต้นไม้เหมือนเราละ ทำไมเราเห็นต้นไม้ ข้างหน้าต้นไม้หมดเลย แล้วโยมทำไมไม่เห็นต้นไม้ละ เห็นแต่ฝาศาลา จิตที่มันเห็นหรือไม่เห็นนะ บางคนก็เห็น บางคนก็ไม่เห็น จิตที่เห็นบางคนเขาก็ไม่เห็น เพราะสถานะของจิตมันต่างกัน สงบเฉยๆ ก็มี นี่ไง

เวลาปฏิบัติไปครูบาอาจารย์ท่านรู้จริง ท่านถึงจะแยกแยะว่าจริตนิสัยของคน การกระทำของคน การกระทำของผู้ที่ปฏิบัติมันหลากหลาย ล้วนคนก็ล้วนตัวอย่าง การปฏิบัติไม่มีเหมือนกัน อริยสังฆอันเดียวณะแต่วิธีการนะหลากหลาย ล้วนคนก็ล้วนตัวอย่าง รับประทานได้ว่าไม่เหมือนกัน แต่นี้ในการปฏิบัติแบบพิธีกรรมนะ เขาเหมือนกันไหม เขาทำเหมือนกันหมดเลย นั่งเหมือนกันหมดเลย

อย่างนั้นนะในประเทศไทยก็มีน้ำพริกถ้วยเดียวพอ ทุกคนกินน้ำพริกถ้วยนี้อร่อยหมดเลย เป็นไปได้ไหม มันเป็นไปได้ไม่ได้ ในการปฏิบัติมันก็เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้ หรอก นี่ไงเห็นเขาปฏิบัติกันมันถึงสังเวชใจ คนตาบอดจูงคนตาบอดเห็นไหม จูงกันไปอยู่อย่างนั้นนะ คนตาบอดจูงกันไปก็จูงกันมา มันก็วนอยู่อย่างนั้นนะ มันไปไหนไม่รอด หรอก แต่เราเกิดมานะ กิ่งกลางพุทธศาสนา เราเกิดมาแล้วนี่ เราต้องพบครูบาอาจารย์นะ

ปฏิบัตินี้ใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจของผู้ที่ปฏิบัติแล้ว ผ่านประสบการณ์แล้ว มันจะสั่งสอนเรา เพราะอะไร เพราะทุกดวงใจมันต้องผ่านวิกฤตอย่างนี้มา พระพุทธเจ้า ๖ ปี หลวงปู่มั่นสลบ ๓ หน รื้อเองคั่นเองนี่สลบถึง ๓ หน พิสูจน์ตัวเองแล้วพิสูจน์ตัวเอง

อีก แล้วปรารถนาถึงพระโพธิสัตว์ ถึงเวลาปฏิบัติไปแล้ว ถ้ามันไปไม่ได้มันจนตรอก มันเข้าไปอันนี้ อืม! ทำไมอันนี้มันไม่ใช่ ทดสอบๆ

เวลามันทดสอบแล้ว เวลามันลาโพธิสัตว์แล้ว พอพิจารณาไป มันไม่อันนี้แล้ว มันทะลุไปแล้ว คือมันทะลุ มันผ่านสิ่งที่คิดขวางเข้าไป ลึกเข้าไป ลึกเข้าไป มันชำระล้างเข้าไปเรื่อยๆ เหมือนกับเราล้างขวด ล้างสิ่งที่มันเกาะภายใน เราล้างไม่ถึงเราล้างอย่างไรมันก็สกปรกอยู่วันยังค่ำ แต่ถ้าเราล้างถึง เราล้างของเราละ เราทำของเราละ การปฏิบัติมันเป็นอย่างนั้น นี้พูดถึงเวลาแยกตัวอย่างอย่างนี้นะ

นี่ย้อนกลับมาละ ในเมื่อพิจารณากายแล้วมันก็ต้องล้าง ไม่ใช่ การพิจารณาก็คือการพิจารณากายตัวนั้นก็คือตัวล้าง ถ้าไปเห็นกายนะ พิจารณากายไป ล้างหมายถึงว่าพอพิจารณาไปปั๊บ กายมันจะแปรสภาพ พิจารณาเห็นกาย พิจารณากายไปแล้ว กายมันจะแปรสภาพ มันจะกินสู่ธรรมชาติของมัน กินสู่สถานะเดิม พอสถานะเดิมปั๊บมันก็ว่าง พอว่างแล้วจิตมันก็ถอน นี่คือการล้าง ไม่ใช่อย่างนั้นปั๊บ พอพิจารณากาย ก็ต้องจับกายไปใส่ขวดแล้วล้างในขวด ไม่ใช่ละ

เวลาพูดธรรมะ ถ้าคนเคารพเกินไป มันจะยึดคำพูดนี้เป็นอัตตา ยึดคำพูดเป็นหลักตายตัว แล้วก็ต้องเป็นอย่างนี้ จิตใจของเราปฏิบัติไปแล้วมันไม่เหมือน มันมีความต่าง แต่บอกผิด มันพยายามจะไปบังคับให้จิตไปเหมือนกับของครูบาอาจารย์ที่พูดไว้ อันนี้ก็ผิด มันจะต้องเป็นสังขารของเราที่เกิดขึ้น โดยของเราเอง ทำของเราไปแล้วผิดถูกไปปรึกษาท่าน

มีครูบาอาจารย์นะ ๑.ทำให้เราไม่เสียเวลา ๒.ไม่ให้เราหลงทาง ๓.ไม่ให้เราผิดพลาดไปเลยนะ แต่ถ้าเราปฏิบัติของเราเอง เราไม่มีครูบาอาจารย์หรือเราไม่ลงใจใคร พอเราปฏิบัติไป พอเราไปเจอเหตุการณ์ใดปั๊บ เราต้องพิสูจน์ของเรา เพราะมันปล่อยแล้วมันใช่ไม่ใช่ ใช่หรือเปล่า ใช่ไม่ใช่ นี่พิสูจน์ง่ายๆ เราเคยพิสูจน์บ่อย พิสูจน์ง่ายๆ ให้ใจออกมากระทบกับความรู้สึก แล้วดูความต้องการความปรารถนาคือมันคิดใหม่ มันหวนไหวใหม่ มันมีการกระทบใหม่ ปล่อยอารมณ์เวลาเราโดนอารมณ์กระทบเข้ามา จิตใจมันเป็นอย่างไร แค่นี้ดูง่ายๆ เลย

ถ้ามันจริง ทำไมมึงไหว ไหวแสดงว่ามึงมีกิเลส ถ้ามันกระทบปั๊บ อืม! มันไม่ไหว ไม่ไหว เพราะมึงมีสติ เดี่ยวมึงก็ไหว เราตรวจสอบเรามาตลอด เวลาเราปฏิบัติ อย่าไว้ใจๆ สติดีๆ นะมีคนพูดบ่อยมาก มาพิสูจน์สิ รับประกันได้ไม่โกธ ก็ไม่โกธก็ทำพิสูจน์ให้ใหม่ แล้วมันก็กดไว้ละสิ เวลาผลล่อไอ้โฮ! มันอย่างกับไฟ

มันจะต้องล้างจนไม่มีเลย กระทบอย่างไร มันเหมือนกับอากาศ อะไรกระทบมันไม่ได้ ความรู้สึกไม่มีอะไรกระทบมันเลย แต่ถ้ามีนะ มันเหมือนกับไม้ค้ำกระทบ มันมีค้ำค้ำ มานะทฤษฎีมันมี รับประกันได้เลยว่าต้องมีการกระทบมันเด็ดขาด มันมีเป่า กวาสวะ ตัวภพ ตัวความรู้สึกเฉยๆ นี่คือตัวภพ สถานะที่รับบุญรับบาป มันต้องไปลงที่นั่นหมด มันกระทบเด็ดขาด เพียงแต่มันพอใจ มันถึงบอกไม่มีๆๆ มันพอใจมันต้องการ แต่ถ้ามันขัดใจนะ มีๆๆ ก็ขัดใจ นี่คือการตรวจสอบ

การปฏิบัติมันมีการตรวจสอบนะ ตรวจสอบทดสอบ ตรวจสอบทดสอบ เพื่อเราเพื่อผู้ปฏิบัติ แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ ท่านชี้เลย เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะการกระทำของเราเห็นไหม เราหุงข้าว แล้วข้าวเราไม่ได้ติดไฟ แล้วไปตั้งหม้อข้าวไว้บนเตาไฟนั่น แล้วข้าวจะสุกได้ไหม มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ใช่ไหม แต่เราเข้าใจว่าเราหุงข้าวใช่ไหม ชาวข้าวล้างข้าวตั้งหม้อ! เดี่ยวข้าวจะสุก แล้วก็ไปรายงานอาจารย์ว่า ผมตั้งข้าวแล้วครับ เดี่ยวข้าวจะสุก ท่านจะเชื่อเราไหม

แต่เราเข้าใจว่า! เราเข้าใจว่า! แล้วครูบาอาจารย์ท่านจะบอกเลย มันเป็นไปได้! เพียงแต่ถ้าบอกปั๊บนะ ถ้าครูบาอาจารย์ไม่ฉลาด บอกด้วยการตรงไปตรงมา ไอ้คนที่เข้าใจว่ามันจะยี่ด มันจะเกิดทฤษฎีเกิดความยี่ดมันถือนั่น ครูบาอาจารย์ฉลาดนะ เอ็งลองกลับไปดูซิว่าข้าวมันจะมีโอกาสสุกไหม

การสอนคนถ้าเราพูดในแง่บวก ทฤษฎีมานะของลูกศิษย์ มันจะเกิดทฤษฎีมานะไม่ยอมรับ แล้วมันจะยี่ด ยี่ดความเห็น ยี่ดอารมณ์ของเขา แก่ยากเข้าไปอีกสองเท่า อาจารย์ที่ฉลาดอาจารย์ที่เป็น มีลูกต่อลูกชน บอกให้ค้นหา ดึงออกมา ดึงกลับไป ดึงใจออกไปทางนั่นดึงใจออกไปทางนี้ ถามไถ่ ถามให้ไปทางซ้ายชะ ให้ลืมเหตุผลตรงนี้ แล้วย้อนกลับมาให้ดู กิเลสมันละเอียด มันร้ายนัก

ไม่มีอะไรทางวิชาการการศึกษาทางโลกนี้ ไม่มีอะไรที่ฉลาดกว่ากิเลสเลย ทุกอย่างที่เราศึกษาค้นคว้ามาเพื่อสนองกิเลสตัณหาความทะยานอยากทั้งนั้น ทั้งนั้น! เพราะกิเลสตัณหาหมั่นอยู่กับเราแล้วเราไปศึกษามา มาเสริมมัน ไม่มีทางเลย ไม่มีทางเลย จะแฉ่บวกรหรือแฉ่ลบ ทั้งนั้น แฉ่บวกรก็หลงผิด แฉ่ลบก็เกิดทิฏฐิมานะ อหังการ

ฉะนั้นเวลาปฏิบัติธรรมเห็นใหม่ ข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว ดีก็ต้องข้ามพ้น ดีก็ยึดชั่วก็ยึด ข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว ฉะนั้นการข้ามพ้นทั้งดีและชั่วข้ามอย่างไร ถ้าไม่ข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว คิดดีไปไม่รอด แต่ก็ต้องอาศัยดีนี้เป็นตัวนำพาไป เป็นมรรค อยากในคุณงามความดี อยากในความวิริยะอุตสาหะ อันนี้ถูกต้อง เป็นมรรค เพียรชอบ งานชอบ สมาธิชอบ งานชอบ

งานชอบนี่งานอะไร งานในสมณะต้องงานชอบ งานในวิปัสสนาต้องงานชอบ งานในงานหน้าที่อะไร การทำงานนี่อะไรเราถึงบอกบ่อยเห็นใหม่ การปฏิบัติในทุกๆ ลัทธิ ทุกๆ ศาสนา ผลของมันคือสมณะหมด ไม่มีวิปัสสนา ไม่มี ไม่มี เว้นไว้แต่จิตสงบเป็นสมณะแล้ว ยกขึ้นเป็นวิปัสสนา ถ้าไม่มีสมณะแล้วจะยกวิปัสสนาเป็นไปไม่ได้ เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

นี่เขาก็ปฏิบัติกันใช้ใหม่ จะใครมาก็แล้วแต่ปฏิบัติเลย วิปัสสนาสายตรง สายตรงมันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราเห็นใหม่ ทำสมณะทำความสงบของเขามา ยกสถานะให้มันพร้อม พอพร้อมแล้วมันถึงออกไปวิปัสสนา ต้องยกสถานะให้พร้อมเพราะในอภิธรรม ญาณที่ ๘ มีสมณะ แต่เขาบอกสมณะไม่ต้องทำ ให้วิปัสสนาไปเลยเพราะ เพราะเป็นการคาดเดา เป็นการคาดเดาว่ามันควรย่นระยะทาง มันควรจะเป็นสายตรง

แต่มันไม่ตรง ไม่ตรง! เพราะมันตรงเข้ากิเลส มันไม่ตรงเข้าธรรม ถ้ามันตรงเข้าธรรม จิตต้องเป็นสากล สมาธิคือจิตเป็นสากลที่ไม่มีกิเลสเข้ามามีอำนาจเหนือ สมาธิ จิตความรู้สึกของเรามันมีความรู้สึกมาบวกร เห็นใหม่ ที่บอกเป็นสมาธิ เป็นสมาธิ มันมีสมุทัย มีความเห็นใจ มีความเห็นมีสามัญสำนึกมีสัตยชาติญาณของเรา ตัวนี้แหละเป็นตัวทำให้เกิดพลาด

แต่ถ้ามันเป็นสากลมันไม่มีเรา เพราะมีเรามีเขา ทำให้เป็นสมาธิไม่ได้ ที่นั่งอยู่นี้
ไม่เป็นสมาธิเพราะว่าเราแน่นเราเก่งใจ เรารู้ใจ เพราะเรารู้เรายึดใจ เราถึงเป็นสมาธิไม่ได้
ถ้าเราปล่อยหมดเห็นไหม เราปล่อยหมดเลยนะ มันเป็นธรรมชาติเลย ธรรมชาติอันนั้น
เป็น นั่นละสัมมาสมาธิ แล้วพอมีสติ ผู้ฝึกฝนจนชำนาญแล้ว เราควบคุมให้ออกวิปัสสนา
สิ่งที่มันเป็นสังขารไม่ใช่เรา ไม่ใช่ใครทั้งสิ้น เป็นธรรมจักร เป็นธรรมชาติ แล้วออก
วิปัสสนา ออกวิปัสสนานั้นละคือวิปัสสนา

มันถึงว่าถ้าออกอย่างนั้นปั๊บ มันสะเทือนชั่วหัวใจเพราะมันรู้มันเห็นมันไปจับ
ขโมยได้ ขโมยคือตัดหาความทะยานอยาก ขโมยคือกิเลส จับขโมยได้แล้วเอาขโมย
ขึ้นมาไต่สวน แล้วขโมยมันอายนะ พอจับมาได้นะ อ้ออ้อ ฮามาเกือบตาย ฮามาเกือบตาย
นะ ทั้งๆ ที่อยู่กับเรา เราเองเราก็อยากจะชนะกิเลส เราอยากจะฆ่ากิเลส แล้วเราก็หามัน
นะ หางนเกือบตาย กว่าจะเจอ

แต่ของเขานะ ทำกัน ๒ วัน ๓ วันรู้ มันเป็นไปได้หรือ มันเป็นเรื่องที่เป็นไป
ไม่ได้ นี่ถ้าปฏิบัติไม่เป็นพิธี มันถึงจะต้องอย่างพวกเรา ต้องตั้งใจต้องมีสติต้องมีความ
วิริยะอุตสาหะ ต้องมีความอดสาหะ ใครจะติจะฉินนินทา ใครจะว่าคนโง่คนฉลาด เขาจะ
บอกนะคนมาวัดเป็นคนมีปัญหา คนเขาไม่มีปัญหาเขาอยู่สุขสบายเพราะคนไม่มีปัญหา
ก็มีปัญหาสิโวย ปัญหาทุกข์ใจ ปัญหาที่เรา มีสติสัมปชัญญะ ปัญหาที่เราพบ
พระพุทธศาสนาแล้วเราเป็นคนที่มีประโยชน์ใจ

ในศาสนาพุทธเรา ถ้าเราเกิดมาเป็นชาวพุทธนะ ไม่ได้บวชอย่างนี้เหยียบแผ่นดิน
ผิด ถ้าบวชนะชาวพุทธ เหยียบแผ่นดินถูกแล้วได้ค้นคว้า แผ่นดินนี้คือร่างกาย แผ่นดินนี้
คือแผ่นดินจริงๆ นี่ก็คือดิน จิตมันเหยียบอยู่ที่นี้ จิตมันเหยียบอยู่ในร่างกายนี้ แล้วถ้ามัน
เหยียบถูกแล้วค้นคว้ามันนะ ไม่เหยียบแผ่นดินผิด แล้วเราจะเอาตัวเรารอดได้ แล้วเราจะ
เห็นศาสนาจริงๆนะ แล้วมันจะซึ่งมาก มันซึ่งจริงๆ ซึ่งที่ว่าเวลาพระพุทธเจ้าพูด เราซึ่งอยู่
สองอันที่ว่าพระพุทธเจ้าทอดธุระไม่อยากจะสอน พระพุทธเจ้าเตรียมพร้อมแล้วนะ กับ
อันสุดท้าย

“มารเอ๋ยเธอเกิดจากความคำริขของเรา เราจะไม่คำริถึงเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดจากใจ
เราไม่ได้อีกเลย เจ้าจะเกิดจากใจเราไม่ได้อีกเลย”

พระพุทธเจ้าเยี่ยมมาร “มารเอ๋ยเธอเกิดจากความคำริของเรา” ความคำริเอามารมาด้วย “มารเอ๋ยเธอเกิดจากความคำริของเรา บัดนี้เราจะไม่คำริถึงเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดจากใจของเราไม่ได้อีกเลย” เวลาไม่สอนนะก็ไม่สอน เวลาเห็นจริงเห็นใหม่

ถ้าเราปฏิบัติกัน เราเห็นจริง เรารู้จริงจะซึ้งมาก ถึงเห็นคุณสมบัติใจ ใจที่หัวใจๆ ที่เป็นนามธรรม เขาบอกเรื่องของนามธรรมเรื่องของใจ เขาไม่เห็นคุณค่ากันใจ แต่พระเรานะ ดูอย่างหลวงตาสิ ถ้าพูดถึงท่านจะเอาสมบัตินี้ ท่านหาสงเคราะห์โลกเป็นหมื่นๆ ล้าน ท่านบอกว่าวัตถุไม่มีความหมายเลย ท่านบอกธรรมะต่างหากสูงส่ง ท่านมีหัวใจ หัวใจท่านเป็นธรรมนะ

ท่านหาเงินก็หมื่นล้านแล้วสละไว้ให้โลก แล้วเราไปหาอะไรกัน ถ้ามันมีประโยชน์ มันเป็นสมบัติที่น่าถนอมรักษา ทำไมท่านหามาแล้วท่านหว่านไปในโลกหมดเลย ทีนี้ท่านถึงบอกว่าสิ่งที่เป็นวัตถุหามา นั่นนะ มันเป็นวัตถุสงเคราะห์กันในโลก แต่เรื่องสำคัญคือเรื่องธรรมะ ท่านถึงธรรมะที่ท่านพยายามบอกธรรมะได้แสดงออก! ธรรมะได้แสดงออก! ธรรมะได้แสดงออก!!! แสดงออกมาเพื่อให้เรามีร่องมिरอย ให้เรามีถนนหนทาง เพื่อเราจะแสวงหาของเรา เพื่อประโยชน์ของเรา เอวัง